

КРАТКО ОПИСАНИЕ

на най-важните постижения
на проф. дин Вера Бонева, днк, в областта на Хуманитарните науки

Професионалното ми развитие в академичната среда на българската хуманитаристика включва научни занимания, преподавания във висши училища и експертна дейност в областта на културно-историческото наследство с продължителност от три десетилетия. Към момента представата ми за основните резултати от развитието ми като учен и като обществено ангажирана личност виждам в три насоки.

Първо. Разширяване приложното поле на научното знание за българското историческо развитие през XIX и началото на XX век чрез приобщаване на нови източници, интерпретиране на познати теми и сюжети в съвременен историописен контекст и създаване на *ново знание по класическите за националната ни историография позитивистки методи*. Тематиката на приносите ми към историята на България е центрирана върху проблемите на църковнонационалното движение през Възраждането, развитието на образованието и просветните институции на българите на прага на Модерната епоха, утвърждаването на националната самостоятелност не само като политическа програма, но и като институционален и поведенчески модел в хоризонталните структури на предосвободенското общество, еволюцията на медиите и медийната среда през Възраждането, мястото и ролята на книжовността и книжовниците в културния и образователен развой на нацията от началото на XVIII до края на XIX век. Продължаването на традицията за публикуване на архивни документи по строгите археографски правила на българската наука също считам за свой принос към хуманитаристиката ни. В тази насока положителна оценка от академичната аудитория (чрез множество цитирания) получават изследванията ми за разкриване съдържанието на книжовното и архивното ни наследство в съвременната информационна среда при спазване на националните стандарти и при обвързване със световните дигитални корпузи на културата и науката.

Второ. Интензивната ми изследователска работа в областта на *историята* от последните три десетилетия ме убеди, че в историческото съзнание на нацията доминиращите представи за миналото не са предопределени *само* от професионалната историография, а и от ред други фактори. Ключово място сред тези фактори заема *културната памет*. В търсене на пресечни зони между историята като наратив и на културната памет като социален феномен, през последното десетилетие проведох широкоспектърно изследване на мемориалните музеи в България, както и на свързани с тях топови на историческото наследство. В резултат от изследването създадох монография и поредица от статии. Тази научна продукция е представена на редица академични форуми, включително и в чужбина. Тя се превърна в основа на втората ми дисертация за научна степен "доктор на науките" в полето на *културологията* – в частност *музеологията*. Ползвайки методите на социалните науки, обогатих знанието за редица културни феномени в модерното и съвременното ни общество, които имат пряко отношение към вградеността на историята в живите обществени отношения – празнична система, места на паметта, музеи и монументални паметници, локални и национални митове с конструиращо значение за националната идентичност. Пресичането на интерпретативните подходи на историята с методите на социологията чрез редица конкретни изследвания (приложни и теоретични) ме убеди в необходимостта от ясно

отграничаване на академичното историческо (и хуманитарно в цялост) знание от популярните исторически представи, битуващи с практиката на съвременните медии, публични субекти, държавни структури, образователни институции и неправителствени организации. Ведно с това, през последните години чрез изследователската и приложната си работа отстоявам принципа, че историята и хуманитаристиката в цялост трябва по-настойчиво да утвърждават статута си най-достоверно, престижно и влиятелно интерпретативно поле, отнасящо се до миналото и до културните традиции в динамичните пластове на съвременното информационно и все по-комерсиализиращо се общество; без обаче да накърняват академичния си суверенитет и методологическата си кохерентност.

Трето. Успоредната изследователска работа в две научни области от последните десет години – история и музеология – обогати подходите ми като учен. Мотивира и активизирането на експертната ми дейност в полето на културно-историческото наследство. Сега разглеждам повечето исторически събития не само в логиката на една абстрактна реконструкция на миналото, но също така и в контекста на живия и ценностно ориентиран феномен на културната памет, vyplътен в модерните институции, в артефактите и в социалните комуникации. Вече се осмелявам да преподавам този културно-исторически подход на моите докторанти и на останалите ми студенти, и ведно с това да го прилагам в експертната си работа с музеи, библиотеки, галерии, общини и читалища. По този начин въвличам научния си капацитет в постъпателното преодоляване на наследената от миналото фрагментираност на знанието за миналото. Участвам и в процеса на осигуряване на съвместимост между основополагащи ценностни области – историята, културната памет, изкуството; и то не само като учен, но и като експерт в областта на културата. Като член на Международния съвет на музеите (ICOM) имам възможност да реализирам дейности в споменатата област и в международен план. На границата на приложното и теоретичното са и ангажиментите ми към поддържане системата на качество на висшето образование и науката, намерили израз в работата ми в ръководството на Националната агенция за оценяване и акредитация към Министерски съвет, както и в поредица от научни статии по конкретни въпроси, свързани с управлението на висшето образование и науката в България и в останалите страни от Европейското пространство за висше образование.

В качеството си на кандидат за член-кореспондент на Българската академия на науките в *най-старото ѝ научно направление* съзнавам мисионерския характер на евентуалното професионалното ангажиране с най-влиятелната научна структура в страната. Осъзнавам и предизвикателствата пред необходимостта от поддържане на висок академичен стандарт и в бъдещите си теоретични и приложни занимания. Както и в ангажиментите за подготовка на следващото поколение учени, интелектуалци и духовни предстоятели на нацията, на които е наложително да осигурим не само много компетенции и широки творчески перспективи, но и здрави опори около ключовите оси на градивните български исторически и културни традиции.

София,
7 юни 2021

проф. дин Вера Бонева, днк